

**RÁBAPATONAI
KATICA ÓVODA
Rábapátóna
PEDAGÓGIAI PROGRAM
2013.**

|

“A gyermekek világa a maga féktelen vágyaival és lemondani nem tudásával, varázserő-hitével és mindent megelevenítő fantáziájával legfeljebb a felnőttek álmvilágához hasonlít, de mérhetetlenül különbözik a mindennapos felnőtt élet tudatos világától. Az átjárás az egyik világból a másikba nem könnyű; Két titokvilág áll egymással szemben, a gyermekek őrzik fantáziáikat, felnőttek a valóságot. A felnőtt és a gyermekvilágot elválasztó szakadék természetes, a gyermeki és felnőtt lélek lényegében más szerkezetével és nagyon különböző tartalmaiból folyik. De éppen a nevelés hivatott arra, hogy a szakadékot áthidalja, és a gyermeket a felnőtt világába átvezesse.”

/Dr. Hermann Alice: Emberré nevelés /

Tartalom

1. Az intézmény alapadatai	4
2. Óvodánk története	5
3. Óvodai nevelésünk célja, feladatai	6
4. Gyermekképünk	8
5. Óvodaképünk	9
6. Pedagógiai hitvallásunk a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelésével kapcsolatban	11
7. Az óvodai nevelésünk általános feladatai	14
7.1 Az egészséges életmód alakítása, egészségfejlesztési terv	14
7.2 Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés	18
7.3 Az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	21
7.4 Anyanyelvi nevelés	23
8. Óvodai tevékenységeink megvalósulási területe	25
9. Az óvodai élet megszervezése	28
10. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladata	30
10.1 A játék	30
10.2 Verselés, mesélés	32
10.3 Mozgás	34
10.4 Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	35
10.5 Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	38
10.6 A külső világ tevékeny megismerése	40
10.7 Munka jellegű tevékenységek	44
10.8 A tevékenységekben megvalósuló tanulás	46
11. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrált nevelése	48
12. Óvodánk kapcsolatrendszere	50
13. Szociális hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységek	53
14. Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységünk	54
15. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedéseink	56
16. Intézményünk speciális szolgáltatásai	56
17. Óvodánk ellenőrzési, értékelési rendszere	57
17.1 Óvodánk írásos dokumentumai	57
17.2 A gyermekek fejlődésének nyomon követése	57
17.3 A gyerekekre vonatkozó éves pedagógiai tervezés és értékelés rendszere	58
17.4 A pedagógiai munka ellenőrzése, értékelése	60
17.5 A helyi nevelési program ellenőrzése, értékelése	60
18. Érvényességi nyilatkozat	61
19. Az óvoda kötelez eszköz-és felszerelési jegyzéke	62
20. Legitimációs záradék	65

1. Az intézmény alapadatai

Az intézmény OM azonosító száma: 201798

Intézmény neve: Rábapatonai Katica Óvoda

Címe: 9142 Rábapatonna, Rákóczi u. 85.

Az intézmény alapítói és felügyeleti szerve:

Rábapatonna Község Önkormányzatának Képviselő Testülete

9142 Rábapatonna, Kossuth u. 18.

Az intézmény feladatellátási területe: Rábapatonna község közigazgatási területe

Az intézmény jogállása: önálló jogi személy

Gazdálkodása: önállóan működő költségvetési szerv, pénzügyi-gazdasági feladatait az önkormányzat Polgármesteri Hivatala látja el.

Az intézmény feladatai:

3 éves kortól az iskolába lépéshez szükséges fejlettség eléréséig, legfeljebb hét éves korig a gyermekek gondozása-nevelése. Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése az alábbiak szerint:

- a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus, organikus okra vissza nem vezethető rendellenességgel küzdő gyermekek nevelése
  - beszédhibás,
  - magatartás
  - zavarral küzdő,
  - hiperaktív,
  - értelmileg akadályozott,
  - tanulási zavarral küzdő,
  - dyslexia,
  - dysgraphia,
  - veszélyeztetett gyermekek nevelése-oktatása

Óvodai csoportok száma: 4

2. Óvodánk története

Sok száz év ebben a községben is úgy telt el, hogy a kisgyermek a szülői házban nevelkedtek. Ezekben az időkben a szülők munkahelye helyben volt, vagy a saját földjüket művelték, vagy a környékbeli nagybirtokon dolgoztak. Kossuth úti épület:

Kossuth utcai épület:

A felszabadulás után 1948-ban óvodai célra új épületet építettek, 47 férőhellyel két csoport részére. A kétszobás épület hosszú évekig elegendőnek bizonyult az óvodáskorú gyermekek fogadására, és nevelésére. A hetvenes évek elején megindult demográfiai robbanás éreztette hatását. 1974-ben az épület egy csoporttal való bővítésére került sor, a termelőszövetkezet támogatásával és a szülők társadalmi munkájával.

Rákóczi utcai épület:

Az épület 1959-ben készült, 1980 júniusáig általános iskolaként működött. 1979-ben kaptunk egy óvodai csoportfejlesztést, majd 1980-tól ismételtén egy másikat. 1980 szeptemberétől beköltöztünk az említett épületbe. Az átalakított épületben új berendezési tárgyak között fogadhattuk a gyermekeket. 1992 augusztusában készült el az új épületrész. 1992. szeptember elsejétől egy épületben működik az óvoda, 4 csoporttal, korszerű konyhával, nagy udvarral.

Tornaszobánk nincs, ezért a mozgásos programokat nagyrészt az udvarra szervezzük, amennyiben az időjárás engedi.

2012 nyarán egy fejlesztő szoba került kialakításra, így az egyéni és a kiscsoportos fejlesztés is itt történik.

Kompetens gyermeket csak kompetens pedagógus tud nevelni. Ezért nevelőtestületünk minden tagja felé elvárás saját kompetenciáinak (ismeret, tudás, attitűd) fejlesztése, az inkluzív szemléletmód kialakítása, a céltudatosabb, tervezettebb és hatékonyabb gondozó-, nevelőmunka, a különböző nevelési szintek (család, óvoda) nevelő hatásának érvényesítése.

Saját pedagógiai, pszichológiai ismereteinek folyamatos bővítése, befogadóvá válni az óvodapedagógia új innovatív tartalmai iránt.

Elvárás tovább saját holisztikus szemléletének kialakítása mind a gyermek egész személyiségének fejlesztése mind a saját látásmódjának fejlesztése terén.

Minden pedagógus és a pedagógiai munkát közvetlenül segítő alkalmazott feladata segíteni a gyermekek képességeinek, tehetségének kibontakoztatását, feltárni az egyes gyermek átlagosnál jobb képességeit és biztosítani azok továbbfejlesztését a tevékenységközpontú óvodai nevelés és a differenciált egyéni képességfejlesztés eszközeivel.

3. Óvodai nevelésünk célja, feladatai

Alapvető feladatunknak tekintjük az óvodáskorú gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítését. Ezen belül az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítását, a gyermekek sokoldalú fejlesztését, egyéni képességeik kibontakoztatását, saját készítésű programunkkal valósítjuk meg.

Célunk a sikeres élethez, munkavállaláshoz szükséges, az egész életen át tartó tanulás megalapozását szolgáló képességek készségek fejlesztése, az egyénre szabott fejlesztés keretében mind a felzárkóztatás, mind a tehetséggondozás biztosítása, az egyenlő hozzáférés és esélyegyenlőség szempontjainak érvényesítése.

Mindezt a kulcskompetenciák fejlesztését segítő modern pedagógiai módszertan alkalmazásával (kooperatív technikák, projektmódszer, témahét), a kívánjuk elérni.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása, a lemorzsolódás és kirekesztődés megelőzését támogató személyközpontú, egyéni fejlődési utak végigkísérésének kialakítása.

Nevelési célunk a gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébren tartása és kielégítése, a kreativitás előtérbe helyezése és a kompetenciaérzés kialakítása, fenntartása, a családokkal való együttműködés, a családok segítése, erősítése,

továbbá, hogy az óvodáskor végére, iskolára alkalmas gyerekeket bízunk a szülőkre.

A tevékenységek sokszínűségével kívánjuk bővíteni a gyermekek ismereteit, figyelembe véve életkori sajátosságaikat, képességeiket, igényeiket.

Az óvodai munka folyamán a nevelői szerepalkotó jellegét hangsúlyozzuk, amely az adott szituációban eredetiséget, kreativitást kíván.

Mind a „szabadon engedést”, mind az „abszolút érvényű merev nevelést” szélsőséges nevelési módszereknek tekintjük. Nézetünk szerint minden pedagógiai döntésnél a körülmények sokaságát kell figyelembe venni.

Minden kapcsolatunkat az őszinteség és a felelősségérzet irányítja, elismerjük a gyermek jogait, és kiemeljük a szociális érzékenység, a nyitottság fontosságát.

A közösségi viselkedésrend keretei között a gyermek mind többoldalú megismerésére, fejlesztésére törekszünk, felelős, feladat- és tevékenységrendszer biztosításával.

A fejlesztés fő színtere a játék, melyhez rendeljük, építjük az egész személyiségfejlesztést.

Kialakítjuk és fenntartjuk a neveléshez szükséges szakmai feltételeket.

A tudatos pozitív érzelmet keltő, személyiséget bátorító nevelői attitűdöket hangsúlyozzuk, elítéljük a következtlen, sablonosan cselekvő, kategorizáló nevelői magatartást.

Az óvoda életének és munkájának minden területén folyamatos fejlődésre törekszünk, kiemelve ebből az óvoda-család kapcsolatát.

A kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata változatlanul az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

4. Gyermekképünk

"Az ember egyedi, mással nem helyettesíthető individuum és szociális lény egyszerre. A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakoztatásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést ..." OAP

Óvodáinkban olyan szeretetet, gondoskodást, támaszt nyújtó légkör megteremtésére törekszünk, ahol gyermekek, szülők egyaránt biztonságban érezhetik magukat. Olyan gyermekeket szeretnénk nevelni, akik

- jól érzik magukat, önbecsülésük megfelelő,
- derűs bizalommal, őszinte szeretettel fordulnak a felnőttek, a társak és környezetük felé,
- önként, örömmel, természetes kíváncsisággal, kreatív gondolkodásmóddal vesznek részt minden tevékenységben,
- korosztályuknak megfelelő szinten beépül személyiségükbe az egész életen át tartó tanuláshoz való beállítódás,
- képesek eligazodni különböző helyzetekben,
- korosztályuknak megfelelő szinten birtokukban van az alapvető normarendszer, érzelmi és erkölcsi értékrend, amely megalapozza pozitív szocializációjukat, megfelelően előítélet mentesek, jól neveltek,
- természetes számukra, hogy az emberek nemi, faji, nemzeti, etnikai, vallási különbségeik ellenére egyenrangúak,

- védik, segítik, befogadják a gyengébbeket, kisebbeket, esendőbbeket, odafigyelnek egymásra,
- gyermeki természetességgel fogadják el a másságot,
- életkoruknak megfelelő szinten ismerik, szeretik, óvják a természetet,
- igényesek környezetükre és önmagukra, képesek észrevenni, felfedezni és rácsodálkozni a szépre (természet, zene, művészeti alkotások, stb.),
- hagyományápoló nevelésünk hatására megalapozódik nemzeti identitástudatuk, emellett érdeklődnek más népek, nyelvek, kultúrák iránt is,
- megfelelően bővülnek ismereteik, alkalmazási, felhasználási képességeik folyamatosan fejlődnek, (kompetenciává alakulnak),
- az egyéni adottságaikhoz mért legmagasabb fejlettségi szintjükkel alkalmassá válnak az iskolai élet megkezdésére.

5. Óvodaképünk

Óvodánkban arra törekszünk, hogy

- nevelésünk egészében érvényesüljön a gyermeki személyiséget elfogadó szeretet, tisztelet, megbecsülés és bizalom,
- biztosítsuk az óvodáskorú gyermekek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit,
- gondoskodjunk a gyermekek jó közérzetéről, testi-lelki harmóniájáról, mert ez előfeltétele fejleszhetőségüknek,
- megalapozzuk egészséges testi állapotukat, tanulási vágyukat, képességeiket, nyitott érzékenységet alakítsunk ki bennük a világ dolgai iránt,
- lehetőséget teremtsünk arra, hogy kipróbálhassák, megismerhessék képességeiket, és lehetőségeik határát,
- ébren tartsuk és tápláljuk kíváncsiságukat, tudásvágyukat,
- formáljuk környezettudatos magatartásukat,

- tudatosan segítsük a gyermeki személyiség kibontakozását, tekintettel az eltérő adottságokra, készségekre, képességekre, szokásokra, nembeli, érésbeli, vérmérsékleti, nemzeti, etnikai különbségekre és a családok értékrendjének sokféleségére,
- biztosítsuk mind a nemzetiségi, mind pedig a migráns gyermekek esetében az önazonosság megélését és a multikulturális hatásokat,
- a gazdag, élményekkel teli, sokoldalú fejlődési lehetőséget nyújtó, boldog óvodás évekkel közvetetten segítsük a gyermekek iskolai közösségbe történő eredményes beilleszkedését.

Óvodai nevelésünk alapelvei

- Az óvodai nevelőmunkánkat a családi nevelésre építjük, annak pozitív megerősítésére törekszünk, biztosítva az intervenciók gyakorlatot.
- Szeretetteljes, barátságos, biztonságot nyújtó, családias légkörben történő nevelés, a gyermekek személyiségének és jogainak teljes körű tiszteletben tartása, a gyermeki másság elfogadása.
- Gyermekközpontú szemlélet, differenciált egyéni bánásmód alkalmazása a csoport, a közösség keretein belül.
- Esélyegyenlőség megteremtése a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztésével, szakember megsegítésével.
- Tevékenységközpontú nevelés megvalósítása.
- A gyermekek alapvető szükségleteinek kielégítése, a gyermeki önállóság határainak fokozatos szélesítése.
- A nemzeti és etnikai kisebbség kultúrájának megőrzése és kiterjesztése.
- A külső környezet felé nyitott nevelési légkör megteremtése annak érdekében, hogy a család megismerhesse az óvodai életet.
- A pedagógiai szabadság érvényesítése a törvényi szabályozás szerint, a gyermekek érdekeit figyelembe véve.

- A nevelési cél a gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébrentartása és kielégítése a kreativitás előtérbe helyezése és a kompetencia érzés kialakítása és fenntartása.
- Kompetens gyermeket csak kompetens pedagógus tud nevelni. Ezért nevelőtestületünk minden tagja felé elvárás saját kompetenciáinak (ismeret, tudás, attitűd) fejlesztése, az inkluzív szemléletmód kialakítása, a céltudatosabb, tervezettebb és hatékonyabb gondozó-, nevelőmunka, a különböző nevelési szinterek (család, óvoda) nevelő hatásának érvényesítése, saját pedagógiai, pszichológiai ismereteinek folyamatos bővítése, befogadóvá válni az óvodapedagógia új innovatív tartalmai iránt. Elvárás tovább saját holisztikus szemléletének kialakítása mind a gyermek egész személyiségének fejlesztése mind a saját látásmódjának fejlesztése terén.
- Minden pedagógus és a pedagógiai munkát közvetlenül segítő alkalmazott feladata segíteni a gyermekek képességeinek, tehetségének kibontakoztatását, feltárni az egyes gyermek átlagosnál jobb képességeit és biztosítani azok továbbfejlesztését a tevékenységközpontú óvodai nevelés és a differenciált egyéni képességfejlesztés eszközeivel.

6. Pedagógiai hitvallásunk a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelésével kapcsolatban

Az intézmény alapító okiratában foglalt, a fenntartó által meghatározott fogyatékoság típusának megfelelő sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését, fejlesztését vállaljuk fel. A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált neveléséhez, fejlesztéséhez szükséges feltételek közé tartozik az illetékes szakértői bizottság által meghatározottak szerinti foglalkozáshoz szükséges szakirányú végzettségű óvodapedagógus foglalkoztatása, a foglalkoztatáshoz szükséges speciális nevelési terv, valamint speciális eszköz, a gyermek részére a szakértői és rehabilitációs bizottság által meghatározott szakmai szolgáltatások

biztosítása. A rehabilitáció részben a többi gyermekkel végzett munka során, differenciált bánásmóddal és eszközökkel, részben egyéni vagy kiscsoportos formában valósul meg

Alapelvünk:

A sajátos nevelési igényű gyermekek joga, hogy különleges gondozás keretében állapotának megfelelő gyógypedagógiai ellátásban részesüljön.

Hisszük, hogy nem a közösségből kiszakítva, hanem a többi gyermek között, párhuzamos tevékenységként kezdeményezett fejlesztőjáték, és a mozgás a legeredményesebb formája a fejlesztésnek.

A mi felelősségünk a gyermeke képességfejlődéséhez, személyiségfejlesztéséhez szükséges ismeretek bővítése.

Az óvónőknek olyan befogadó csoportléggkört kell kialakítaniuk, melyben a gyermekek magatartása, viselkedése kizárja a hátrányos megkülönböztetést.

A fejlesztés rövid távú céljait minden esetben a fejleszthetőséget tükröző gyógypedagógiai-orvospszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira, illetve a szakértői bizottság javaslatára kell építeni.

Fokozatosság elve (egyéni fejlődésmenet az idegrendszer, a mozgás, az értelmi képességek fejlődésében).

A fejlesztés legfontosabb területei:

- A kognitív funkciók fejlesztése
- Alapmozgások kialakítása, a nagymozgások koordinálásának javítása, az egyensúlyérzék, téri tájékozódás fejlesztése
- Manuális készség, finommotorika fejlesztése
- Kooperációs készség, verbális kommunikáció fejlesztése, beszédindítás, beszédmegértés fejlesztése, szókincsbővítés, nyelvi fejlesztés
- Játéktevékenység alakítása, adekvát játékhasználat elsajátítása
- Közösségi szokások kialakítása, fejlesztése
- Önellátás készségének fejlesztése

- A gyermek érzelmi életének alakítása, gazdagítása
- Biztonság és kölcsönösség megtapasztalása, megteremtése

Célunk:

- A harmonikus, nyugodt, biztonságot adó környezetben természetessé váljon a gyerekek között személyiségük különbözősége
- A sajátos nevelési igényű gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása, fejlődésének elősegítése, életminőségük javítása, társadalmi beilleszkedésük segítése

7. Az óvodai nevelésünk általános feladatai

- az egészséges életmód alakítása
- Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés
- az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

7.1 Az egészséges életmód alakítása, egészségfejlesztési terv

Mottó:

*„Az egészség nagy kincs, az egyetlen,
amely arra érdemes, hogy ne csak időt,
verejtéket, fáradságot, vagyont vesztegessünk rá,
de még az életünket is kockára tegyük a nyomában.”*

/Montaigne/

Célunk: A gyermekek egészséges életmódjának kialakítása, testi fejlődésük elősegítése, az egészségtudatos életmód megalapozása. Az egészséges környezet védelméhez és megóvásához fűződő szokások kialakítása.

Egészségnevelési nevelési elveink:

- Óvodai nevelésünk teljes időtartamában az egészséges életmód, életvitel megalapozására törekszünk.
- Óvodásaink lelki egészsége érdekében tartózkodunk minden megszegyenyítéstől, biztosítjuk a mosdó használat során az intimitást, minden tevékenységnél figyelembe vesszük és toleráljuk az egyes gyermekek egyéni tempóját, esetenként, megismertetünk és szükség szerint relaxációs gyakorlatokat alkalmazunk, biztosítjuk a rendszerességet, az óvodai élet szervezésével csökkentjük a konfliktuslehetőségeket.
- Családokkal közösen szervezett programjainkat úgy alakítjuk, hogy lehetőséget adjanak a mozgás, egészséges életvitel népszerűsítésére.

Feladataink:

- a gyermekek gondozása, testi fejlődésük elősegítése,
- mozgásigényük kielégítése,
- egészségük védelme,
- az egészséges életmód szokásainak alakítása,
- az egészséges környezet biztosítása,
- megfelelő szakemberek bevonásával, a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve preventív és korrekív testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

A gyermek óvodába lépésekor a családdal felvesszük a kapcsolatot, a szülő tájékoztatást ad számunkra a gyermek mozgás- és beszédfejlődéséről, a család szokásairól, nevelésükről.

Az óvodába került gyermeknél a gondozási feladatok végzése közben kialakítjuk a bensőséges gyermek-felnőtt kapcsolatot. Fontosnak tartjuk a tisztálkodási eszközök használatának megismertetését, a helyes testápolási szokások kialakítását.

Óvodánkban a négy csoport két mosdót használ, ezért szükség van a rugalmas napirendre. Minden gyermek a saját, jellel ellátott törölközőjét használja, az egyéb tisztálkodási eszközök a gyermekek számára elérhető helyen vannak. Tágas hely biztosított a réteges öltözködés gyakorlására, amibe a szülőket is bevonjuk. Az önkiszolgáló feladatok végzése során a gyermekek egyre önállóbbak, magabiztosabbak lesznek. Az egészséges életmódot szolgálja a megfelelő életritmus, melyben fontos a levegőzés, pihenés, az egészséges táplálkozás és mozgás. Az időjárástól függően minden nap tartózkodnak levegőn a gyermekek, a délutáni pihenés napi másfél óra.

Étkezés

A szülőket tájékoztatjuk az óvodai étrendről, mellyel a gyermekek étkezésének összehangolását kívánjuk elérni.

Igyekszünk megismerni a gyermekek étkezési szokásait, tapintattal segítjük, ösztönözzük őket az új ízek elfogadására.

Megoldást keresünk az eltérő étrendű gyermekek étkeztetésére, az egyedi igények kielégítésére (vegetáriánus családok, ételallergia).

Minden héten gyümölcsnapot, gyümölcsnapokat szervezünk, amikor a különböző formákban elkészített gyümölcsöket (gyümölcstál, saláta stb.) a gyerekek közösen fogyasztják el.

Az étkezési szokásokat úgy alakítjuk, hogy minél kevesebb legyen a várakozási idő.

Különös figyelmet fordítunk az esztétikus terítésre, az étkezés szokásainak elsajátítására.

Az étkezések elején és végén imával, énekkel adunk hálát a finom étkekért.

A kialakult táplálkozási szokásainkba építjük be a korszerű és egészséges táplálkozás elemeit. (gyümölcssaláták, zöldségtálak készítése, fogyasztása a gyermekekkel).

Testápolás

A gyermekek egészségének védelmét, testük, ruházatuk gondozását, rendszeres és szükség szerinti tisztálkodásuk iránti igényességét szolgáljuk az ezzel kapcsolatos szokások kialakításával.

A gondozási feladatok személyre szabott ellátásával biztosítjuk a gyermekek komfortérzetét. A bensőséges gyermek-óvónő, gyermek-dajka kapcsolat kialakításával biztosítani tudjuk az intimitást, a higiéniai szokások kialakítását.

A gyermekek mozgásigényének kielégítése az egész óvodai nap folyamán biztosított, az udvari és a teremben található eszközök segítségével.

Öltözködés

Az időjárásnak megfelelő ruházat védi a gyermeket, ezért kérjük a szülőket, a réteges öltözet biztosítására. A szülőket partnerré kívánjuk tenni a praktikus, kényelmes, ízléses öltözködés kialakításában. Cserecipőt és tartalék ruhát kérünk, javasoljuk, hogy a szabadban történő játszáshoz, mozgáshoz olyan ruhát hozzanak, melyben a gyermek

nyugodtan, önfeledten játszhat, tevékenykedhet.

Pihenés és alvás

Az óvodás gyermek napirendjében a pihenésnek fontos szerepet tulajdonítunk. A gyermekek számára biztosítjuk a csendet és nyugalmat, tiszteletben tartjuk az egyéni alvási szokásokat (kendő, különböző tárgyak stb). Az elcsendesedést, a belső béke kialakulását mesével, altató énekkel, halk zenével, kedvenc játékkal, simogatással segítjük.

A gyermekek egészségének védelme elsődleges. Az óvodában megbetegedett gyermeket fokozott odafigyeléssel gondozzuk, amíg a szülő meg nem érkezik. A fertőzések terjedését gyakori szellőztetéssel, edzéssel, megfelelő öltözködéssel, saját törölköző, fogmosó-készlet használatával igyekszünk elkerülni.

A gyermekek ellenálló képességének növelése érdekében minden évszakban biztosítjuk a szabad levegőn játszást, mozgást. (évszaktól függően minimum 1 óra levegőzés, kivéve viharos szél, eső, köd, -5 fok alatti hőmérséklet.). A rendszeres séták, kisebb kirándulások részben ezt a célt is szolgálják, mely egyúttal a közvetlen, illetve a kissé távolabbi környezet megismertetését is segíti. Kihhasználva a falu határában lévő Rába folyót, kedvenc kirándulóhelyünk a vízpart és környéke.

A víz edző hatását is megismerik a gyermekek nyári pancsolási, zuhanyozási lehetőséggel.

Az óvodáskorú gyermek legtermészetesebb megnyilvánulási formája a mozgás, mely fejlesztése többek között a gyermek értelmi, szociális képességeinek fejlődésére is hat. Ezért fontos feladat a mozgás megszerettetése, a mozgáskedv fenntartása, különböző módon történő bővítése.

A szabadban végzett számtalan tevékenységgel (sport, játék, kirándulás) fokozzuk a gyermekek edzettségét, teherbíró képességét, segítjük fizikai fejlődését.

Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

- Kiszűrjük és elhárítjuk a veszélyforrásokat.
- Minden évben megismertetjük és rögzítjük a gyerekekkel a balesetvédelmi szabályokat, melyeket a játéktevékenységek (játékszituációk) keretében, valós élethelyzetekben kipróbálhatnak, elsajátíthatnak.
- Megalapozzuk a segélynyújtói szemléletet a gyermekekben
- A tárgyi feltételek biztosításával hozzájárulunk szerepjátékok (segítő-segített szerep megtapasztalása) kialakulásához.
- A tevékenységekben megismertetjük a gyerekeket az őket körülvevő veszélyforrásokkal, azok elkerülésével. (Csoportnaplóban rögzített baleset-megelőzés szabályai)
- A gyerekek érzelmi biztonságának megteremtésével alakítjuk szociális érzelmeiket (segítségnyújtás, együttérzés, bizalom, veszélyérzet.)

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- A gyermekek önállóan tisztálkodnak, öltözködnek.
- A zsebkendőt helyesen használják.
- Önállóan étkeznek, egyéni igényeiknek megfelelően szednek ételt.
- Kialakulnak a kulturált étkezési szokások.
- Vigyáznak környezetük tisztaságára, rendjére.

7.2 Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés

Mottó:

„Nagyon nehéz megfigyelni a gyermeket anélkül, hogy ne kölcsönözzük neki a mi érzelmeinket és a mi szándékainkat.”

/H. Wallon/

Célunk: A gyermek egyéniségének, tulajdonságainak, képességeinek kibontakoztatása a közösségi normák, szabályok figyelembe vételével, erkölcsi, akarati tulajdonságaik kialakítása, erősítése és fejlesztése az óvodapedagógusok és a dajkák példaadásával és helyzetteremtésével. A

különbözőségek elfogadására és tiszteletére nevelés. A szülőföldhöz fűződő pozitív érzelmi viszony kialakítása. A gyermekek figyelmét irányítsuk a természeti és emberi környezetben megmutatkozó szépre és jóra.

Feladataink: Az érzelmi biztonságot nyújtó családi, nyugodt légkör megteremtése - a csoportszoba otthonos, hangulatos esztétikus elrendezésével - az óvodába lépéstől az iskolakezdésig. A gyermekek egymás közötti, és a felnőttekkel kialakított kapcsolatukban a pozitív érzelmek jussanak előtérbe. Segítsük a gyermek szociális érzékenységének fejlődését, én tudatának alakulását, és engedjünk teret önkifejező és önérvényesítő törekvéseinek. A gyermekek közötti társas kapcsolatok formálásának segítése, az összetartozás élményének elmélyítése „(jó, hogy mi együtt vagyunk)”.

A lassabban fejlődő, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetben lévő, nehezen szocializálható, érzékszervi, értelmi vagy mozgássérült az elhanyagolt, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek neveléséhez igénybe vesszük a szakemberek segítségét (pszichológus, logopédus, konduktor).

Az óvodai nevelés a családban folyó nevelésre épül, az ott kialakult szokásokat folytatja, kiegészíti, ha kell, átformálja. A beiratkozáskor a gyermek és a szülő ismerkedik az óvoda szokásaival, ezt több alkalommal is megtehetik. A beszoktatás idején magával hozhatja kedvenc játékát, ami egy darabot jelent az otthon biztonságából. A gyermek-óvónő érzelmi kötődését a játékos mondókákkal, ölbeli játékokkal teremtjük meg a nyugodt, családi légkört. A megfelelő érzelmi kötődés kialakulását nagyon fontosnak tartjuk a gyermek későbbi fejlődéséhez, a testi-lelki egyensúly megteremtéséhez. Minden csoportban megünnepeljük a gyermekek születésnapját.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A gyermekek szívesen járnak az óvodai közösségbe.
- Kezd kialakulni bennük a közösségi öntudat, képesek más csoportokkal való együttműködésre.

- A kialakult önismeretük által képessé válnak önértékelésre és önálló helyzetmegoldásokra.
- Elfogadják társaik megnyilvánulásait, másságát.
- Kialakul bennük a segítőkészség, egymással türelmesebbek lesznek.
- Szociálisan éretté válnak az iskolakezdésre.
- Kialakul bennük az együttérzés, az önzetlenség, az egymásra figyelés
- képessége, a szülőföldről való erős érzelmi kötődés
- Tudnak egymástól tanulni, a számukra szokatlan dolgokra is nyitottan reagálni, tisztelik a különbözőséget.
- Esélyteremtés a migráns gyermekek számára

7.3 Az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Mottó:

„ Az embernek nemcsak a világban már megvalósult lehetőségeket kell megcsodálnia, hanem a benne még ott lappangókat előhívnia, s belőlük magát minél különbbé megalkotnia.”

/Németh László/

Célunk: A gyermekek értelmi képességeinek megalapozása, egyéni képességeik figyelembe vételével.

Feladataink: változatos tevékenységformákkal biztosítjuk a gyermekek tapasztalatszerzési lehetőségeit, képességeik, készségeik kibontakoztatására.

Kielégítjük kíváncsiságukat, megismerési vágyaikat

A gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitás fejlesztése.

A játéktevékenységen keresztül, a folyamatos tanulás során élmények nyújtása, megfigyelése, tapasztalatok gyűjtése a közös kirándulások, séták, óvodai ünnepélyek során.

Kis-és nagymozgások segítségével alakítjuk ki a testséma megismerését, a térészlelés kialakulását, az éntudat megerősítését. Az óvodai ünnepek, jeles napok keretében a közös élmények, tapasztalatok fejlesztik az egyéniségüket, intellektuális élményeket kelt bennük, sikerre motiválja a gyermekeket. Ezek hatására fejlődik az emlékezetük, kifejező-és problémamegoldó képességük.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- Az egészségesen fejlődő gyermek elemi ismeretekkel rendelkezik a környezetében található dolgokról.
- Feladattudata kialakulóban van

- Alkalmassá válik az iskolai élet megkezdésére
- szándékos és tartós figyelemre képes
- probléma megoldó kreatív gondolkodása életkorának megfelelő

7.4 Anyanyelvi nevelés

Célunk:

A családi légkörben a gyermek beszéltetése, a gyermek beszédképességének alakítása. Szókincsének bővítése a magyar népmese, mondókák, versek alapján. A magyar nyelv helyes használatának megalapozása. Az aktív, passzív szókincs gyarapítása, a gondolkodás és beszéd együttes fejlesztése.

Feladataink:

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi formában történő megvalósítása intézményünkben.

Változatos élményekkel (mese, vers, bábjáték, séta, játék) bővítjük a gyermekek szókincsét.

Az óvónő jó beszédmintájának hatására az egyes beszédhibákat megszüntetjük. Probléma esetén szakember segítségét kérjük.

Óvodánkban a mondókák, népi rigmusok, bábok, helyi népi szólások, mondások, dalos játékok teszik színesebbé az anyanyelv ápolását. A gyermekeket hagyjuk beszélni, mesélni, ezáltal bővül szókincsük, fejlődik kifejezőképességük, kialakul a beszédfigyelem, önuralom.

Fontosnak tartjuk az anyanyelvi nevelésen belül a könyvek szeretetét, az olvasásra nevelést. Ezért a csoportszobákban a gyermekek számára elérhető helyen életkoruknak megfelelő tartalmú könyvek találhatóak. A szülőknek könyvajánlással egybekötött könyvvásárt rendezünk a nevelési év során. Érvényesülni hagyjuk a Kisalföld, a település nyelvjárásait, szokásait, amelyek színesítik anyanyelvünket.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A gyermek szabadon fejezi ki önmagát.
- Szívesen meghallgatja társait, érdeklődő.
- Gondolatait, érzelmeit érthetően közli.
- Helyesen használja a nyelvi kifejezésmódokat.
- A jeles napok tartalmát, azok népi kifejezéseit megismerik, megértik.

8. Óvodai tevékenységeink megvalósulási területe

- Évszakok - jeles napok, ünnepek

Óvodai nevelőmunkánkban a természetközelséget próbáljuk érzékeltetni az évszakokhoz kapcsolódó jeles napok, ünnepek tevékenységeivel. A gyűjtőmunkába, a helyi szokások ápolásába a szülőket, nagyszülőket is bevonjuk, ezáltal még szorosabb kapcsolat alakulhat ki az óvoda és a család között.

Az évszakokhoz kapcsolódó ünnepek és jeles napok tartalma az egyes tevékenységformákban:

- Verselés, mesélés (népmesék, mondókák, közmondások, találós kérdések)
- Ének, zene, énekes játék, gyermektánc (mondókák, énekes gyermekjátékok, népdalok, hangszerek)
- Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka (szövés, gyöngyfüzés, agyagozás, batikolás)
- Mozgás (ügyességi és sportjátékok)

- **Óvodánk jeles napjai, ünnepei:**

Őszi ünnepekör

Mihály nap
Szüret, betakarítás

Téli ünnepekör

Advent
Borbála nap
Miklós nap
Luca nap
Karácsony
Újév
Farsang

Tavaszi ünnepekör

Húsvét
Majális
Anyák napja

	Pünkösöd
	Gyermeknap, évváró műsor
Nyári ünnepkör	Aratás, lakodalmás

Óvodánk jeles napjainak tartalma:

Mihály nap (szeptember 29.)

A gyermekek megfigyelik az őszi betakarítást, megtapasztalják a természet változásait.(levelek, termések)

Őszi terményekből játékok készítése.(csutkababa, makkfigurák, hangszerek) A nagyobbak időjárás megfigyelést végeznek. Megismernek találós kérdéseket, szólásokat, őszi verseket, népi énekes játékokat. A játéktevékenységbe építjük be a vásári játékot.

Szüret (október elejétől)

Az őszi gyümölcsök megismerése (alma, dió, körte, szőlő, szilva) gyümölcslevek és must készítése. Versekkel, énekekkel színesítjük az ünnepet.

Advent-Borbála nap, Miklós nap, Luca nap, Karácsony

Adventi koszorú készítése, ágak hajtítása, Luca-napi búza ültetése, Mikulás ünnep, karácsonyi készülődés énekekkel, versekkel, mézeskalács sütése.

Újév, Farsang

Újévi jókívánságok mondókákkal. Téli örömök a szabadban (hóember építése, hócsata)

Farsangi készülődés, farsangi jelmezes bál az óvodában a szülőkkel együtt. A tél elűzése kiszebáb elégetésével. Tavaszvárás.

Húsvét

Tavaszi megfigyelések a határban. (tavaszi ágak gyűjtése, magok csíráztatása)
Tojásfestés, locsolkodás, ünnepi díszítés

Majális

A tavasz érkezését ünnepeljük játékkal, énekkel, dallal. Májusfát készítünk, papírsárkányt eregetünk, ügyességi versenyeket rendezünk.

Anyák napja

Versekkel, énekekkel, ajándékkal köszöntjük az édesanyákat, nagymamákat.

Pünkösöd

Megnézzük az általános iskolások pünkösdi műsorát, versenyekkel, (lovacskázás) pünkösdi királyt választunk.

Gyermeknap Hagyománnyá vált az egész napos játékprogram.(szalonnasütés, versengések, táncbemutató, fagyizás)

Évzáró Június első hetében az óvodai csoportok műsort adnak a szülőknek, hozzátartozóknak.

Nyári élet – kirándulások a Rába-partra, virágfüzér készítése, megfigyeljük a határban az aratást, lakodalmas játék

9. Az óvodai élet megszervezése

Óvodánkban a gyermekek egészséges fejlődéséhez a napirend és a heti rend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével. Napi rendünk igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A játék kiemelt szerepe mellett fontosnak tartjuk a tevékenységek harmonikus összhangját, a rendszerességet, a folyamatosságot és a rugalmas óvodai élet megteremtését, mely ezáltal érzelmi biztonságot is ad a gyermeknek.

A gondozásnak kiemelt szerepe az óvodai nevelésünkben, hiszen az óvodapedagógus, a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését együttműködve a gondozást végző többi munkatárssal. Óvodai nevelésünk egész folyamatát, a tervezést, a szervezést, a gyermekek megismerését, fejlődésük nyomon követését a különböző óvodai dokumentumok tartalmazzák. Nevelőmunkánkat a fenntartó által jóváhagyott helyi nevelési program alapján végezzük. Óvodánk teljes nyitva tartási ideje alatt óvodapedagógus irányítja a gyermekek játékát, tevékenységét.

Óvodánk napirendje

- 6.30 – 12.00.   Érkezés az óvodába, szabad játék.
Játékos tanulás különböző csoportformákban.
Mindennapos mozgásfejlesztés, testnevelés.
Testápolás, tízórai.
Szabad mozgásos játék az udvaron, csoportszobában
séta, kirándulás, levegőzés.
- 12.00 – 17. 15.   Testápolás, ebéd.
Mese, pihenés, alvás, folyamatos felkelés

Testápolás, uzsonna, szabad játék a csoportszobában, vagy az udvaron.

Óvodánk heti rendje

A testnevelést a csoportszoba adottságai (nincs külön tornaszoba) miatt és a nyugodt légkör megteremtése érdekében együtt végezzük.

A többi tevékenységformát úgy és olyan formában tervezi és szervezi meg az óvónő, hogy a hét során mindegyik nevelési terület lehetőséget kapjon, a témától és a csoporttól függően. A négy fő ünnepkör – őszi, téli, tavaszi, nyári – fogja össze a tevékenységi területeket, a gyermekek ismereteire, élményeire, tapasztalataira, érdeklődésükre alapozzuk a megismerő folyamatokat.

10. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

10.1 A játék

Mottó

„Leng a hinta, labda röppen, tornyosul a homokvár, szólunk, mint a csengő patak, gyermekkacaj csobog már.”

/Tóth Eszter/

Célunk:

A gyermekek élményei, tapasztalatai, vágyai a játékban szabadon, spontán módon bontakozhassanak ki. A játékeszközök, a társak megválasztásával alakítsanak ki játékhelyzeteket, melyben megnyilvánul kreativitásuk, fantáziájuk, fejlődik a problémamegoldó képességük, személyiségük.

Feladataink:

- A játék feltételeinek megteremtése.
- A játék megfelelő segítése. A beszédkésztség fejlesztése a játék során.
- A szabad játék túlsúlyának érvényesülése.
- A játékfajták, azok tartalmának, minőségének gazdagítása, bővítése a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembe vételével.
- A játék a kisgyermek legkomolyabb tevékenysége, létfontosságú alaptevékenység. A játék örömforrás, a valóságot tükrözi. A gyermek tapasztalatait, élményeit játssza el sajátos formában.

A játék feltételrendszere:

A nyugodt, biztonságos, családi légkörben élményekkel biztosítjuk a gyermekek játékát. Fontosnak tartjuk a szeretetteljes légkört és a toleráns óvónői magatartást. Megfelelően kialakított, berendezett csoportszobában, játszóudvaron, játszhatnak a gyermekek. Az óvodapedagógus feladata, hogy megteremtse azokat a feltételeket, melyek kedvezően hatnak az örömteli játéokra. *A játékeszközök* állandó helye a gyermekre rendre szoktatja, biztonságot nyújt

számára. A mozgásfejlesztő játékeszközök minden csoportszobában biztosítottak (bady-roll, bordásfal, pad, zsámoly, trambulin, mászógula). A csoportszobákban a kisebb gyermekek számára kuckókat alakítottunk ki, a nagyobb gyermekek számára megfelelő helyet az építéshez, konstruáló tevékenységhez, mindezt úgy, hogy, a változtatásra is lehetőségük legyen. Az udvari játékok változatossága biztosítja a szabad levegőn való változatos játékot.

A **játékidő** a napirendből adódóan elegendő időt nyújt a tartalmas játéktevékenységre. A gyermek nagyon szeret játszani, ha erre megfelelő idő és tér áll rendelkezésére elmélyül a tevékenységben.

Feladatunk, hogy a szabad játékban hagyjunk időt a gyermeknek a játék befejezésére, az elmélyült játékot ne zavarjuk meg más tevékenység kezdeményezésével, adjunk lehetőséget arra, hogy a megkezdett játékot a gyermek később is folytathassa.

Az óvodapedagógus jelenléte fontos, de szabály, hogy hagyjuk a gyermeket játszani, válasszon társat, játékeszközt a saját elgondolása szerint. A gyermek igényli a felnőtt jelenlétét, de nem igényli hozzá az irányítást is. A konfliktusoknál is mindig megértően cselekedjünk, figyeljünk a gyermek igényeire, kívánságaira. A barkácsolás, kézimunkázás, mese-vers a napi élet szerves részét képezi, az óvó nénitől sokféle technikát, eszközhasználatot megtanulnak a gyermekek, a játék, a cselekvés öröme nagyon fontos az óvodás korban.

Programunkban a játék tartalma kiegészül népi játékokkal:

- énekes-táncos játékok, (szembekötősdí, párcserélő játékok, leánykérő játékok, vásáros játékok)
- mozgásos és küzdő játékok (versengés, sorjátékok, váltójátékok, hidas játékok)-jeles napokhoz kötődő játékok (zöldág járás, fonójáték, pünkösdlő)
- népi játékszerek, hangszerek készítése (bábuk, töklámpás, csutkababa, nádsíp, körtemuzsika)

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A gyermekek képesek kitartóan, hosszú ideig ugyanazon játéktémában együttjátszani.
- Képesek szabályokat betartani, kialakul szabálytudatuk.
- A játék örömet ad, társas viselkedésükben kialakulnak az elvárt viselkedési szabályok.
- A játék folyamán a problémamegoldás sikere megjelenik.
- Szívesen vállal szerepet.

10.2 Verselés, mesélés

Mottó:

„Egy világvégi házban világszép lány lakott, világvégére néztek ott mind az ablakok. nem jár előtte senki, nem látott senkit ő, az Operencián túl megáll a vén idő...” /Juhász Gyula/

Célunk:

A gyermekek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének segítése. A gyermekek tudjanak csendben, figyelmesen mesét hallgatni. Az irodalmi élmények aktív befogadjává váljanak. A gyermek minden nap hallgasson mesét, verset és mondókát, hiszen ez erősíti a mentális higiéniáját.

Feladataink:

A tevékenységek szükséges feltételek biztosítása. A nyelvjárások, nyelvi fordulatok megismertetése, a helyes nyelvhasználat megalapozása. A gyermekek vágyának felébresztése a könyv, a színház és más kulturális értékek iránt. A báb segítségével a társas viszonyok alakítása, feszültségek feloldása, a beszédkészség fejlesztése. Mindennapos mesélés, verselés, mondókázás.

A migráns gyermekek hazájának kulturális értékeiből is válasszunk témát

Az irodalmi anyag tartalma

A mondóka, mese, vers, elbeszélések anyagának nagy részét a népköltészet adja. A

népi mondókák és a hozzátartozó mozgásos játékok segítséget nyújtanak a mozgáskoordináció, az egyensúlyérzék fejlesztéséhez, egymásra figyeléshez, testünk érzékszerveinek megismeréséhez, a ritmusérzék alakításához. A felnőttek játécai a kisgyermekkel (lovagoltatók, simogatók, ringatók) erős érzelmi kötődést alakítanak ki óvónő és gyermek között. A gyermekek minden nap hallgatnak mesét, mely a csend szigetét jelenti a nap folyamán. Az egyszerű állatmeséktől fokozatosan szoktatjuk a gyermekeket a hosszabb tündérmesék, verses mesék, folytatásos mesék, történetek figyelmes meghallgatására a népmesei anyagot kiegészítjük Móra Ferenc, Gárdonyi Géza, Zelk Zoltán, Mészöly Miklós, Csukás István, Illyés Gyula, Benedek Elek, Móricz Zsigmond meséivel, elbeszéléseivel.

A versanyag kiválasztásánál a népköltészetén túl, a gyermeklíra klasszikusai, mellett a mai magyar kortárs költők óvodás korú gyermekeknek írt alkotásokat is felhasználjuk. A bábozás a gyermek első színházi élménye. A bábozás azért is fontos nevelési eszközünk, mert a báb a gyermeket szóra készíti.

A 3-4 évesek tudjanak 8-10 mondókát, verset. Új mesére 10-12 alkalommal kerüljön sor.(láncmesék, állatmesék, halmozó mesék)

A 4-5 évesek tudjanak 10-12 mondókát, verset. Új mese 12 - 14 alkalommal (állatmesék, egyszerű szerkezetű tündérmesék, verses mesék).

Az 5-6-7 évesek tudjanak 10-12 mondókát, 6-8 verset, 15-20 verset meghallgatnak. Az új mesére 15-20 alkalommal kerüljön sor. A mesék témái a tágabb környezetről is szóljanak.(folytatásos mesék, tündérmesék, elbeszélések, tréfás mesék)

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A gyermekek szívesen hallgatnak mesét, mondogatnak rigmusokat, mondókákat, verseket.
- Az egyszerűbb meséket szívesen eljátsszák, bábozzák.
- Tudnak 10-12 mondókát, 6-8 verset, 15-20 mesét meghallgatnak.
- Irodalmi élményeiket a játékaikba is beépítik.

10.3 Mozgás

Mottó

**„Hadd fusson a gyermek álmok fuvallatán
Csapongva illanó arany lepkék után!
Legyen, mint a tavasz vidám tekintetű
Kis ajka zendüljön, mint égi csöngettyű!”**

Pósa Lajos

Célunk: A gyermekek mozgásigényének kielégítése, a mozgás megszerettetése. A testi képességek (erő, állóképesség, ügyesség,) fejlesztése.

Feladataink:

A gyermekek életkori sajátosságainak megfelelő természetes mozgásformák fejlesztése (csúszás, mászás, bújás, kúszás, futás).

Minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítanunk, hogy az óvodában egyéni szükségletei és képességei alapján minden nap a csoportszobában vagy az udvaron tornázzon, játékos mozgásokat végezessen.

Szabad, mozgásos játékok

Úgy alakítjuk ki a napirendet, hogy a különböző mozgásigényű gyermekeknek az egész nap folyamán biztosítunk helyet és eszközöket a szabad mozgás kielégítésére. Az eszközök a gyermekek életkorához és képességeihez igazodnak. A mozgásos játékok során a gyermek maga választ társat, eszközt. Fontos, hogy egymás testi épségére vigyázzanak. Óvodánk udvara bőven ad lehetőséget a változatos, szabad mozgásra. A szabad mozgásos játékok lehetnek futó-fogójátékok, szembekötősdik, labdajátékok, népi játékok.

Szervezett testnevelés tevékenységek

A szervezett testnevelés *tevékenységet* heti egy alkalommal tartjuk óvodánk mind a

négy csoportjában. A foglalkozásokat megelőzi a teremrendezés. A rendszeres testnevelés kedvezően befolyásolja a gyermekek testi fejlődését. A mozgáskultúra fejlesztése mellett segíti a térben és időben való tájékozódást.

A testnevelési foglalkozások anyaga: gimnasztikai gyakorlatok, járás, futás, ugrások, labdagyakorlatok, egyensúlyozó gyakorlatok, támasz-és függésgyakorlatok, játék.

A 3-4 évesek testnevelési anyaga: Természetes nagymozgások (kúszás, mászás, bujás), utánczást ösztönző mozgásos játékok.

A 4-5 évesek testnevelési anyaga: Egyensúlyérzék fejlesztő gyakorlatok (szem-kéz, szem-láb, kéz-láb), testséma fejlesztése (oldalíság tanítása).

Az 5-6-7 évesek testnevelési anyaga: a finommotorikus készségek, észlelés fejlesztése. E készségek fejlesztését a szerek különböző fogásmódjával, különböző méretű eszközök alkalmazásával segítjük.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- A gyermekek szívesen mozognak, a mozgásos játékokban kitartóan vesznek részt.
- Kialakul a térészlelésük, időérzékük.
- Mozgásuk koordinálttá, összerendezetté, ritmusossá válik.
- A mozgásos játékok és a csapatjátékok szabályait betartják.

10.4 Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Mottó:

*„Az ember már akkor belebámul a világba,
mikor a teremtés fény és árnyékcsodáját
még föl se bírja fogni.
Hogy aztán mégis minden szuroksötét marad
Körös-körül, az nem csudálatos, ha valaki csak látni tanul meg,
Belátni nem.”
/Oskar Kokoschka/*

Célunk:

A gyermek fantázia – és élményvilágának szabad kifejezése. Esztétikai igényességük alakítása, a tér- forma - színeképzetének bővítése. Népművészeti elemekkel, esztétikus tárgyakkal ismertessük meg a gyermekeket.

Feladataink: Az alkotó tevékenység feltételeinek megteremtése, és tartalmának, minőségének fejlesztése. Fogékony legyen a gyermek a környező valóság, a természeti szépségek felismerésére, befogadására. A gyermekek vegyenek részt a csoportszobák folyamatos (az évszakok-jeles napokhoz igazodó) alakításában. A tevékenység gyakorlásához a megfelelő méretű és minőségű eszközök a gyermekek számára elérhető helyen vannak. Az alkotó-alakító tevékenységhez megfelelő helyet biztosítunk. A hagyományos rajz, festés, kézimunka mellett alkalmazzuk a népi kis mesterségeket őrző technikákat (szövés, fonás, tojásírókázás, hímzés, agyagozás). A jeles napi készülődések során alkalom nyílik mézeskalács sütésére, adventi koszorú, farsangi maszkok, húsvéti tojásfa, májusfa készítésére.

Az alkotó munkát a természetes anyagok folyamatos gyűjtése, alkalmazása teszi színesebbé. (termések, kavicsok, gyapjú méhviasz, toll, bőr, textíliák, fonalak)

3-4 éves korban játékosan ismerkednek meg a gyermekek az anyagokkal, eszközökkel, technikákkal. megalapozzuk az esztétikai érzékenységet, a szép iránti igényüket. Nagyobb hangsúlyt kap a mintázás (agyag, gyurma), rajzolásnál a zsírkréta, vastag ceruza. Az udvari homokjátékok biztosítják a t éralkotást.

- 4-5 éves korban bővítjük a már ismert anyagokat, eszközök körét
- (ceruzákkal, krétával, különböző vastagságú ecsetekkel,
- fonallal, textillel, termésekkel).
- 5-6-7 éves korban önállóan, bátran használják a már megismert eszközöket, technikákat.
- A csoportszoba díszítésében, alakításában közösen vesznek részt. A témáikban megjelennek saját élményeik a mesékről, dalokról, közös programokról. A jeles napokhoz, ünnepekhez kapcsolódóan ajándékokkal kedveskednek szüleiknek, kisebb társaiknak.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- Képkialakításaikban egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket, képzeletüket a képi kifejezés változatos eszközeivel, technikáival.
- Formaábrázolásuk változatos, jellemző az egyéni színhasználat.
- Képesek véleményüket szóban kifejezni az egyéni és a közös alkotásokról.
- Kialakul igényük a szép iránt, tudnak rácsodálkozni dolgokra.
- Téralkításban fantáziadúsak, együttműködőek.

10.5 Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Mottó:

*„Rá kell egyszer már mutatni a legkisebbek nevelésének országos kulturális jelentőségére. Ha nem ültetjük el a zene szép magvát A legzsengőbb korban, később hiába próbálkozunk vele: Ellepte a lelkeket a gyom.
Van-e szebb hivatás, mint új kertbe Az első jó magot vetni?”
/Kodály Zoltán/*

Célunk: A közös énekléssel a közös játék örömeinek megéreztetése, a zene megszerettetése. A gyermekek zenei ízlésének, esztétikai fogékonyságának fejlesztése.

Feladataink: A gyermekek zenei képességeinek fejlesztése (hallás, ritmusérzék, zenei emlékezet).

A zenei anyag igényes megválasztása, életkornak és az adott csoport képességeinek megfelelően. Mondókákkal, gyermekdalokkal, zenei készségfejlesztő játékokkal a gyermekek zenei képességeinek fejlesztése, zenei anyanyelvük kialakulása.

Az óvodai ének, zenei nevelés során megismertetjük a gyermekeket a népi mondókákkal, énekes játékokkal, és egyéb gyermekdalokkal. A beszoktatás idején főleg ölbéli játékokkal, mondókákkal alakítjuk ki a gyermek-felnőtt érzelmi kapcsolatát, eközben megalapozzuk a zene iránti fogékonyságát. *A 3-4 éves korban* a dalanyag: 5-7 mondóka, 10-14 játékdal, 2-3 múdál, mondókák hossza 2-4 motívum legyen, tartalmuk szerint lovagoltatók, simogatók, ökölütögetők, hintáztatók. A dalok 2/4-es üteműek (4-6 motívum). Játékosan ismertetjük meg a zenei alapfogalmakat (halk, hangos közötti különbség, magas, mély távolságot). Különböző játékos mozdulatokkal érzékeltetjük az egyenletes lüktetést, felkeltjük a gyermekek zenei érdeklődését. *4-5 éves korban* 4-6 mondóka, 12-15 új gyermekdal képezi az óvodások dalanyagát. A mondókák tartalma bővül alakzatokkal (csigavonal, hullámvonal). Körjátékok közül a

bonyolultabb játékot kívánó dalokat válogatjuk ki (szerepcserés, párválasztó, sorgyarapító játékok). Lehetőséget biztosítunk a többszöri, változatos hangképzés gyakorlására. A különböző ritmushangszerek segítségével fejlesztjük a gyermekek ritmusérzékét (egyenletes lüktetés, motívum-kiemelés, mondókák, dalok ritmusa).

Az 5-6-7 évesek dalanyaga 4-7 új mondóka, 14-18 új énekes játék, 3-4 alkalmi műdal. Egyre több lehetőséget biztosítunk a tiszta éneklés gyakorlására. A dallamfelismeréssel, dallambújtatással, halk-hangos, magas-mély fogalom párok gyakorlásával segítjük a hallásfejlesztést. A játékokba beépülnek táncos elemek. A ritmus, - ütőhangszereket önállóan, változatosan használják az éneklés kísérésére is. A felnőtt minta spontán utánzásával az éneklés, zenélés részévé válik a gyermek mindennapi tevékenységének.

Minden korcsoportnak megfelelő zenei anyagot választunk ki zenehallgatásra, figyelembe véve a nemzetiségi, etnikai kisebbségi nevelés esetében a gyermekek hovatartozását is, valamint a migráns gyermekek zenei kultúráját is.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- A gyermekek szívesen játszanak énekes játékokat.
- Képesek a zenei fogalom párokat a dinamikai különbséggel együtt felismerni, összekötni.
- Tudjanak élvezettel figyelni a zenehallgatásra.
- Megkülönböztetik az egyenletes lüktetést a dal ritmusától, az ének-és beszédhangok különböző hangszínét.

10.6 A külső világ tevékeny megismerése

Mottó:

*„Nincs béke az emberek között,
ha nincsen az ember és a természet között.”*

/Zöldek Pártja/

Célunk: A szűkebb és tágabb környezet felfedeztetése, megtapasztaltatása az életkoruknak megfelelő szinten. A környezet megismerése közben alakuljanak ki a gyermekekben a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és tér- és síkbeli fogalmak.

Környezeti nevelési elveink:

- Minden óvodai tevékenységünknek a szemléletformálást és a környezettudatos magatartás kialakítását kell szolgálnia a gyermekek, a szülők és az óvodai alkalmazottak körében.
- Törekszünk a lakóhelyünkhöz közeli környezeti, természeti értékek megismertetésére, a pozitív attitűd kialakítására.
- Az aktív állampolgárrá neveléssel a fenntartható fejlődés biztosítása minden óvodai alkalmazott feladata. Ennek érdekében gyermekeinket víz-, és energiatakarékosságra neveljük, ebben minden dolgozó példaadó magatartása elvárt.
- A gyermekek tevékenységeihez, illetve az óvodaépület dekorációjának elkészítéséhez törekszünk a természetes anyagok minél nagyobb mértékben való felhasználására.
- Előkészítjük, megalapozzuk a korszerű hulladékkezelési kultúrát.
- Csatlakozunk a helyi és az országos szervezésű programokhoz

Feladataink: Lehetőség biztosítása a minél több érzékszervvel való tapasztalásra, az élmények felidézésére. A természeti és társadalmi jelenségek folyamatos megfigyeltetése. Nevelőmunkánkban támaszkodunk a családban szerzett élményekre.

A már meglévő ismereteiket, tapasztalataikat az óvodában bővítjük,

rendszeressé, tovább fejlesztjük.

A gyermekek a környező világ felfedezése közben, olyan tapasztalatok birtokába jutnak, amelyek a környezetben való életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Ismertessük meg a gyermekekkel a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a családi és tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is.

Megfelelő időt, alkalmat, helyet és eszközt biztosítsunk a spontán és szervezett tapasztalat – és ismeretszerzésre, a környezetkultúrára és a biztonságos életvitel szokásainak alakítása.

A 3-4 éves korban, a beszoktatás időszakában legfontosabb feladatunk az óvoda elfogadása, megszerettetése, dolgozóinak megismerése. Bővítjük az önmagukról szerzett ismereteket. Tudják, hogy kik tartoznak családjukba. Az évszakok változásainak megfigyelése (jellemzői, szépségei), időjárás- öltözködés összefüggései. Az alapvető közlekedési szabályok megismerése, alkalmazása a séták során. A közvetlen környezetünkben található állatok, növények megismerése.

A 4-5 éves korban: Az élményszerző séták, kirándulások alkalmával az évszakok időjárás-változásainak megfigyelése, ok-okozati összefüggések keresése. Az élősarok gondozása folyamatos gyűjtőmunkát igényel a gyermekektől. A családról szerzett ismeretek bővítése szerepjátékok, családjátékok során. A gyalogos közlekedés szabályain túl a közlekedési eszközök csoportosítása. Ismerjenek a háziállatok mellett néhány vadon élő állatot, néhány rovar. A konyhakerti növények, gyümölcsök megismerése, azok felhasználása.

5-6-7 éves korban megismerik a gyermekek a tágabb környezetet, a falunk intézményeit, középületeit. A családtagok csoportosítása nemek, - és kor szerint, a családtagok szerepvállalása, kötelességei otthon. A foglalkozási ágak és eszközeinek megismerése. A testrészek pontos megnevezése, azok funkciója, a helyes testápolás. Az évszakok különböző jegyeinek felismerése,

összehasonlítása, a következtetések levonása. A városi kirándulások során a helyes gyalogos közlekedési szabályok gyakorlása. A szárazföldi, vízi, légi közlekedési, és szállítóeszközök rendszerezése. Csoportosítják a megismert állatokat, aszerint, hogy hol élnek. Az évszakok változása során megfigyelik környezetünk növényeit. Felismerik a környezetünk színeit, árnyalatait.

Környezetvédelem, környezetalakítás óvodánkban:

Kirándulások, séták során felfedezzük falunk és környékének természeti értékeit (Rába folyó, erdő, rét, gólyafészek, gondozott, virágos utcák, házak). *Tevékenységeik során* (öntözés, kertészkedés, madáretető készítése, madáretetés, faültetés, a hulladék összegyűjtése) megtapasztalják közvetlen környezetük védelmét, annak eredményét.

A természetes anyagok használata, közelsége erősíti a gyermekekben a természet szeretetét, védelmének fontosságát.

Az óvodai nevelőmunkánk eredményeként kialakul a gyermekekben egy belső késztetés a környezetük megóvására, megvédésére.

Óvodánkban a *környezet* (csoportszoba, udvar) *alakítása* folyamatosan a gyermekekkel közösen történik. Részt vesznek a csoportszoba díszítésében, dekorálásában, az élősarok és a természetsarok gondozásában. A veteményeskertben, az udvaron olyan zöldségféléket, növényeket termesztünk, amiket felhasználunk a mindennapi tevékenységekben. (virágszövés, salátakészítés, gyümölcscsedés)

A külső világ tevékeny megismerése a matematikai nevelésen keresztül

A környező valóság megismerésével bővülnek a gyermekek matematikai ismeretei (számfogalom, alapfogalmak). A matematikai tevékenységek során fejlesztjük a gyermekek képességeit a tapasztalás, emlékezés, megértés, konstruálás, ítélőképesség területén. *3-4 éves korban* a matematikai ismereteket a gyermekek

játékába, a mindennapi tevékenységekbe építjük be. *4 éves kortól* kezdődik a tényleges matematikai nevelés. Óvodánkban a matematikai nevelés egyéni, mikrocsoportos formában történik, figyelembe véve a gyermekek egyéni különbségeit, egyéni tempóját.

A gyermekek matematikai képességét a következő témakörök alapján fejlesztjük:

- Halmazok képzése, összehasonlítása, bontása
- Halmazok elemeinek sorba rendezése, összemérése, becslése, párosítása
- Mennyiségek összemérése síkban és térben
- Sorszámok
- Tapasztalatok a darabszám változásairól
- Építések, alkotások szabadon
- Tevékenységek tükörrel
- Tájékozódás térben

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végén:

- Kialakul a gyermekekben a környezet felfedezésére, a természet szeretetére, gondozására és védelmére való igény.
- A környezetből szerzett ismereteiket beépítik játékukba, mindennapi tevékenységükbe.
- 10-es számkörben tudnak összehasonlítani, nagyság, forma, szín szerint.
A téri irányokban tájékozottak (jobb-bal, alá, fölé, közé, mellé)

10.7 Munka jellegű tevékenységek

Mottó:

„Hét-pupu zivatar, felássuk a kertet.

*Ki dolgozni nem akar,
Gyümölcsöt se nyelhet.”*

/Weöres Sándor/

Célunk: A munkajellegű tevékenységek során olyan készségek, tulajdonságok, szokások, kialakítása, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek környezethez való viszonyát, közösségi kapcsolatát és a kötelesség teljesítését. Az egyéni fejlettségnek megfelelő megbízatásokkal a gyermeki önállóság fejlesztése. A munka jellegű tevékenységekkel a gyermekek közötti kapcsolatok további mélyítése, a saját és mások megismerésére és elismerésére nevelés.

Feladataink: A munka jellegű tevékenységek feltételeinek megteremtése, azok megtervezése, megszervezése.

Munkajellegű tevékenységek óvodánkban:

Önkiszolgálás: testápolás, öltözködés, saját személyükkel való feladatok, a kulturált étkezési szokások elsajátítása. Naposi munka: A 4-5 éves gyermekeknél vezetjük be, majd fokozatosan bővítjük. Alkalmoszerű munka és megbízatások: A gyermekek egyéni fejlettségének megfelelő megbízatások a gyermeki önállóság kialakulását segítik. (ajándékkészítés kisebbeknek, segítés az öltözködésben, ünnepekre való készülődés)

Élő- és természetsarok gondozása: Az elültetett növények gondozása, veteményes, gyümölcsös, virágoskert ápolása (öntözés, gyomlálás)

Az évszakokhoz kötődő munkatevékenységek:

Ősz – termések, falevelek összegyűjtése, csoportszoba dekorálása, zöldségfélék, virágok, gyümölcsök magjainak gyűjtése, cserepes virágok gondozása,

vitaminsaláták, gyümölcssaláták készítése

Tél - természetsarok gondozása, madáretető elhelyezése, madáreleség készítése, madarak folyamatos etetése, ajándékkészítés a jeles napokra Tavaszveteményezés, a tavaszra jellemző képek gyűjtése, tavaszi dekoráció, a kibújt élő növények ápolása, védelme.

Nyár– megérett termések leszedése, fogyasztása, a határban gabonafélék megfigyelése, gyűjtése,

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végén:

- A rájuk bízott feladatokat önállóan, szívesen elvégzik.
- Kialakul igényük saját maguk és környezetük rendjére.
- Kialakul a segítségnyújtás igénye.
- Óvják, védik, gondozzák a környezetükben élő növényeket, állatokat.
- A közösen végzett munka által erősödnek a társas kapcsolatok.
- Kialakul a munka iránti tisztelet, egymás munkájának megbecsülése.

10.8 A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Mottó:

*„Hét-fejű zivatar,
Tanuljuk a leckét.
Ki tanulni nem akar,
Vegyen más fejecskét.”*
/Weöres Sándor/

Célunk:

A gyermekek kíváncsiságára, önkéntelen figyelmére alapozva a mindennapi tevékenységeken keresztül ismeretek elsajátítása, készségek, jártasságok kialakítása, tudásgyarapítás.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése, ebben a folyamatban nagyban építünk a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.

Feladatunk:

A gyermekek tevékenységi vágyának folyamatos kielégítése, mely az eredményes tanulás feltétele. a valóság megismerésén keresztül figyelem-összpontosításra, problémamegoldó és kreatív gondolkodásra nevelés. A gyermekek ismereteinek, tapasztalatainak bővítése, kreativitásának erősítése.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- a, az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás – és viselkedéstanulás - szokások alakítás-
- b, spontán játékos tapasztalatszerzés
- c, a játékos, cselekvéses tanulás
- d, a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- e, az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
- f, a gyakorlati problémamegoldás

Az egyéni bánásmód, a differenciált képességfejlesztés, tehetséggondozás a BGR keretein belül valósul meg óvodánkban. Az óvoda éves munkatervében időszakos lebontásban megtervezzük a feladatokat, a megbeszélések időpontjait. Olyan elfogadó, megerősítő légkört teremtünk, melyben a folyamatos tanulás lehetősége az egész nap során biztosított. A gyermekeket dicsérettel, a pozitívumok kiemelésével sikerélményhez juttatjuk, mely motiváló hatású. A spontán játékos tapasztalatszerzés lehetőséget ad az ismeretek bővítésére, azok felhasználására hasonló és később eltérő helyzetekben is. Az óvónő által kezdeményezett tevékenységek alkalmasak megfigyelésre, tapasztalatszerzésre. Szituációkat teremtünk a gyakorlati probléma- és feladatmegoldásra. Az egyéni és a mikrocsoportos fejlesztések alkalmával lehetőség nyílik a differenciált fejlesztésre, az egyéni bánásmódra. A nagyobb gyermekeknél alkalmazunk kötött formát, ezzel fejlesztjük az iskolára való alkalmassághoz fontos magatartás kialakítását (szándékos figyelem, kitartás, önfegyelem, feladattartás, türelem) Folyamatos és alkalmi megfigyeléseket végzünk a gyermekekkel, mely belső késztetésen alapuló ismeretszerzést biztosít.

A tanulási zavarokkal küzdő gyermekekre jobban odafigyelünk, a napi játékidőn belül külön foglalkozunk velük. A problémákat megbeszéljük a szülőkkel, szakemberekkel.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén;

- Kialakul a tanulás alapját képező szándékos figyelem, nő a figyelem tartalma, terjedelme
- Az érzelmileg motivált cselekvés gondolkodási szintjéről eljutnak a fogalmi gondolkodásig.
- Megismerkednek az elemi ok-okozati összefüggésekkel.
- Kialakul a gyermek szabály- és feladattudata.
- Ismereteit képes rendszerezni.

11. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrált nevelése

Az intézmény alapító okiratában foglalt, a fenntartó által meghatározott fogyatékoság típusának megfelelő sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését, fejlesztését vállaljuk fel. A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált neveléséhez, fejlesztéséhez szükséges feltételek közé tartozik az illetékes szakértői bizottság által meghatározottak szerinti foglalkozáshoz szükséges szakirányú végzettségű óvodapedagógus foglalkoztatása, a foglalkoztatáshoz szükséges speciális nevelési terv, valamint speciális eszköz, a gyermek részére a szakértői és rehabilitációs bizottság által meghatározott szakmai szolgáltatások biztosítása. A habilitáció részben a többi gyermekkel végzett munka során, differenciált bánásmóddal és eszközökkel, részben egyéni vagy kiscsoportos formában valósul meg

Alapelvünk:

- A sajátos nevelési igényű gyermekek joga, hogy különleges gondozás keretében állapotának megfelelő gyógypedagógiai ellátásban részesüljön
- Hisszük, hogy nem a közösségből kiszakítva, hanem a többi gyermek között, párhuzamos tevékenységként kezdeményezett fejlesztőjáték, és a mozgás a legeredményesebb formája a fejlesztésnek
- A mi felelősségünk a gyermeke képességfejlődéséhez, személyiségfejlesztéséhez szükséges ismeretek bővítése
- Az óvónőknek olyan befogadó csoportléggkört kell kialakítaniuk, melyben a gyermekek magatartása, viselkedése kizárja a hátrányos megkülönböztetést
- A fejlesztés rövidtávú céljait minden esetben a fejleszthetőséget tükröző gyógypedagógiai-orvosi-pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira, illetve a szakértői bizottság javaslatára kell építeni
- Fokozatosság elve (egyéni fejlődésmenet az idegrendszer, a mozgás, az értelmi képességek fejlődésében)

A fejlesztés legfontosabb területei:

- A kognitív funkciók fejlesztése
- Alapmozgások kialakítása, a nagymozgások koordinálásának javítása, az egyensúlyérzék, téri tájékozódás fejlesztése
- Manuális készség, finommotorika fejlesztése
- Kooperációs készség, verbális kommunikáció fejlesztése, beszédindítás, beszédmegértés fejlesztése, szókincsbővítés, nyelvi fejlesztés
- Játéktevékenység alakítása, adekvát játékhasználat elsajátítása
- Közösségi szokások kialakítása, fejlesztése
- Önellátás képességének fejlesztése
- A gyermek érzelmi életének alakítása, gazdagítása
- Biztonság és kölcsönösség megtapasztalása, megteremtése

Célunk:

- A harmonikus, nyugodt, biztonságot adó környezetben természetessé váljon a gyerekek között személyiségük különbözősége
- A sajátos nevelési igényű gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása, fejlődésének elősegítése, életminőségük javítása, társadalmi beilleszkedésük segítése

Feladataink:

- Inkluzív szemlélettel a különbözőséget elfogadó viselkedés és magatartás alakítása a gyermekközösségben, ezen belül a tolerancia, türelem megértés, figyelmesség, segítőkészség, empátiás készségek alakítása.
- A gyermekek terhelésénél vegye figyelembe az óvónő sérülés jellegét, adott fizikai állapotát Felismerni és gondozni a gyermekben rejlő kiemelkedő teljesítményt.

- Törekedni kell arra, hogy a nem, vagy kevésbé sérült funkciók tudatos fejlesztésével bővüljenek a kompenzációs lehetőségek.
- A nap folyamán mindig csak annyi segítséget kapjon a gyermek, hogy önállóan cselekedni tudjon Fontos hogy az óvónő tudatosítsa a csoportban dolgozó dajkával, hogy kommunikációja, bánásmódja, viselkedése ugyanolyan modell értékű, mint az övé. A pedagógus bővítse ismereteit fejlesztőpedagógiai, gyógypedagógiai téren.
- Az óvónő hatékonyan működjön együtt a szaksegítővel (gyógypedagógus, logopédus, pszichológus), a szülőkkel Szükség szerint szakvélemény, fejlesztési javaslat kérése a szakszolgálattól, segítőtől.
- A megismert lemaradás, függvényében, a gyógypedagógussal egyeztetve, speciális fejlesztési terv kidolgozása, megvalósítása, értékelése Az óvodáskor végére a sajátos nevelési igényű gyermeket is juttassa el az általános célkitűzésekben megfogalmazott minimális szintre (akaraterő, önállóság, együttműködés).

A gyermek fejlesztéséhez szükséges tárgyi feltételek biztosítása.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A sajátos nevelési igényű gyermekek is szívesen járnak óvodába.
- Megtalálják helyüket a közösségen belül, társaik elfogadják őket, sikerélményhez jutnak.
- Örömmel vesznek részt a speciális foglalkozásokon.
- A bemeneti fejlődéshez képest kimutatható a fejlődés.

12. Óvodánk kapcsolatrendszere

A szülő, gyermek, pedagógus együttműködésének formái

Óvodánkban a családdal való kapcsolat ápolását kiemelt feladatnak tartjuk. Fontos a családok megismerése, hiszen a családi nevelés, a családi háttér adja az

alapot óvodai nevelőmunkánknak. A családi nevelést kiegészítve gondozzuk, ápoljuk, védjük, szocializáljuk, neveljük, fejlesztjük a gyermekeket. A gyermekek fejlődésére vonatkozó információkat folyamatosan megbeszéljük a szülőkkel. Pontosan ismernünk kell a szülőknek a gyermekekkel kapcsolatos elvárásait, hogy támogatni tudjuk Őket, illetve reális irányba terelhessük elképzeléseiket. Arra törekszünk, hogy elfogadják, megértsék céljainkat, módszereinket. Sok család együtt él a nagyszülőkkel, így ők is aktív részesei óvodánk életének. A lehetőségeket, programjainkat a szülők, nagyszülők szívesen látogatják, igénylik.

A kapcsolattartás formái:

- beíratás: az első személyes kapcsolat
- összevont- és csoportszülői értekezlet
- családlátogatások
- egyéni beszélgetések (a szülők rendszeres és folyamatos tájékoztatása a gyermek fejlődéséről, egyéni haladásáról),
- esetmegbeszélések
- nyílt napok
- közös ünnepek
- közös kirándulások
- fogadóóra a nagycsoportban
- közös ünnepek /mikulás, karácsony, farsang, anyák napja, évzáró/

Óvoda-iskola

Az óvoda-iskola kapcsolatában arra törekszünk, hogy kölcsönösen megismerjük egymás elvárásait. Fontosnak tartjuk az iskolába való átmenet zökkenőmentességét, ennek érdekében a gyermekeket egyéni képességeiknek megfelelően úgy neveljük, fejlesztjük, hogy alkalmasak legyenek az iskolai tanulmányok megkezdésére.

- Az együttműködés formái:

- kapcsolattartás az iskolai nevelőkkel, érdeklődés egymás munkája iránt
- közös mozgás, torna az iskola tornatermében az 1. osztályosokkal
- kölcsönös látogatások, tapasztalatgyűjtés
- egyes iskolai rendezvényeken való részvétel (Betlehemes játék, Pünkösdlő)
- a leendő első osztályos nevelők részvétele és tájékoztatása a nagycsoportos szülői értekezleten.
- könyvtárlátogatás

Óvodánk egyéb kapcsolatai

Családi Napközivel:

- óvodába készülő családi napközibe járó gyermekek megismerése, kölcsönös tájékoztatás,

Fenntartóval:

- Kapcsolatunk az önkormányzattal egyrészt hivatalos, másrészt támogató, segítő jellegű.

Formái:

- Kölcsönös tájékoztatás, egyéni megbeszélések
- Az óvodavezető éves beszámolója

Közművelődési intézménnyel

- Falunkban hagyománnyá vált az IKSZT-vel való kapcsolat.

A kapcsolattartás formái:

- Gyermekműsorok, kiállítások szervezése
- Falumúzeum megtekintése

Egészségügyi szervekkel: védőnő, orvos, gyermekjóléti
szolgálat

A kapcsolattartás formái:

- a védőnővel folyamatos kapcsolattartás
  - esetmegbeszélések

- tájékoztató előadások szervezése a szülőknek
- éves vizsgálatok eredményeinek megbeszélése

A gyermekjóléti szolgálat vezetőjével folyamatos a kapcsolatunk, probléma esetén tájékoztatjuk egymást

Szakmai szervezetekkel:

Megyei Pedagógiai Intézettel, képző intézetekkel és a környező települések óvodáival.

Folyamatosan figyelemmel kísérjük a szakmai képzéseket, programokat. Szakmai tevékenységünk eredményessége érdekében igénybe vesszük segítségüket.

Kapcsolatok kialakítását kezdeményezzük:

- környezetvédelmi szervezetekkel
- helyi civil szervezetekkel
- falunkban élő alkotóművészekkel (fazekas, kosárfonó, fafaragó)

13. Szociális hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységek

- szociális hátrányok felmérése – gyermekvédelmi felelős, óvónők gyermekvédelmi felelős és az érintett csoportban dolgozó óvodapedagógusok feltáró tevékenysége – családlátogatások
- egyénre szabott befogadás biztosítása
- óvodába kerüléskor részletes anamnézis felvétele, folyamatos fejlettségmérés, erre alapozott egyéni képességfejlesztés
- felzárkóztatás, tehetséggondozás
- kirándulásokon, óvoda programokon való részvétel biztosítása az óvodai programokhoz egyenlő hozzáférés elvének megfelelően (alapítványi bevételből finanszírozva esetenként)
- szülőknek nevelési, életvezetési tanácsadás
- gyermekek egyes képességszintjei fejlettségéről a szülők folyamatos tájékoztatása
- szociális támogatások, juttatások rendszerének kidolgozása
- a szülők tájékoztatása a szociális juttatások lehetőségeiről

- ingyenes/kedvezményes étkeztetés biztosítása a rászorulóknak
- szakmaközi kapcsolatok kiépítése, a meglévők bővítése
- korszerű pedagógiai módszerek alkalmazása –projekt módszer, kooperatív technikák
- pályázatok figyelemmel kísérése, pályázatokon való részvétel
- prevenció; a gyermekek testi, lelki egészségének fenntartása érdekében, a gyermek családban való nevelkedésének biztosítása érdekében előadások szervezése, a gyermek fejlődésének, és hiányzásainak nyomon követése

14. Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységünk

- Nevelési év elején a gyermekvédelmi felelős az óvónókkal és a település jegyzőjével együttműködve felméri a veszélyeztetett, vagy hátrányos helyzetű gyermekeket.
- Közös családlátogatás az óvónóval, a védőnővel, illetve a gyermekjóléti szolgálat vezetőjével az érintett családoknál.
- a rendszeres óvodába járás ösztönzése a hh-s és a hhh-s gyermekek körében
- az egyes gyermek képességszintjeinek felmérése
- a fejlődésben lemaradt képességszintek fejlesztése
- a szocializáció terén tapasztalt lemaradások fejlesztése
- a kiemelten kreatív gyermekek fejlődési lehetőségeinek biztosítása
- szülők pedagógiai kultúrájának fejlesztése
- Nevelő-fejlesztő munkánk során figyelembe vesszük a „Nemzeti, etnikai kisebbség óvodai nevelés irányelveit” Óvodánkban a cigány gyermekek száma kevés, többségük hátrányos körülmények között él. Kompenzáljuk a családi nevelés hiányosságait, segítjük a szociális beilleszkedésüket.

Az intézményvezető feladata

A gyermekvédelemmel kapcsolatos tevékenységért alapvetően az intézmény vezetője felel.

Feladata:

- a gyermekvédelmi munka megszervezése és irányítása
- a gyermekek rendszeres egészségügyi vizsgálatának megszervezése,
- amennyiben az intézményi eszközök már nem elégségesek a gyermekvédelmi feladatok ellátásához az intézményen belül, értesítenie kell a Gyermekjóléti Szolgálatot, illetve köteles hatósági eljárást kezdeményezni

A pedagógusok feladatai

A pedagógus oktató-nevelő tevékenységével szemben támasztott alapvető követelmény különösen:

- a gyermeki jogok védelme;
- nevelő-oktató munkája során vegye figyelembe a gyermek egyéni képességét, tehetségét, fejlődésének ütemét, szociokulturális helyzetét, segítse a gyermek képességének kibontakozását, illetve a hátrányos helyzetben lévő gyermek felzárkóztatását,
- működjön közre a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében,
- a szülőket, gondviselőket rendszeresen tájékoztassa
- Az óvoda közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködnek a Gyermekjóléti Szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal.

A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős feladatai

A gyermek-és ifjúságvédelmi felelős segíti az intézmény pedagógusainak gyermekvédelmi munkáját.

Feladata különösen:

- minden lehetséges fórumon tájékoztatja a szülőket arról, hogy milyen problémával, hol és milyen időpontban fordulhatnak hozzá, és az óvodán kívül milyen gyermekvédelmi feladatot ellátó intézményt kereshetnek fel problémáikkal,
- a pedagógusok, szülők jelzése alapján megismert veszélyeztetett gyermekek esetében - a veszélyeztető okok feltárása érdekében- családlátogatáson megismeri a gyermek családi környezetét.
- az életkörülményekben tapasztalható rendellenességek időben való feltárása
- a szükséges intézkedések megtétele, törekvés az előidéző okok megváltoztatására
- gyakori családlátogatás, a szülők meggyőzése, a problémák megbeszélése, lehetőség szerint közös orvoslása
- a gyermekvédelmi törvény előírásainak betartása, kapcsolattartás a helyi önkormányzat gyermek- és ifjúságvédelmi ügyekért felelős szakemberével

15. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedéseink

- diszkriminációmentes óvodai nevelés, a befogadó, elfogadó toleráns légkör biztosítása
- az óvoda minden alkalmazottjától elvárt inkluzív szemlélet
- a gyermek megismerése, szociokulturális, kulturális hátrányaik feltárása
- intézményi programokhoz, eszközökhöz való hozzáférésük biztosítása
- személyre szabott egyéni képességfejlesztés biztosítása

16. Intézményünk speciális szolgáltatásai

- Nevelési időben szervezett térítésmentes szolgáltatások
- Logopédia: heti egy alkalommal speciális fejlesztés beszédhibás gyermekeknek

17. Óvodánk ellenőrzési, értékelési rendszere

17.1 Óvodánk írásos dokumentumai

- Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja
- Intézményünk Helyi Pedagógiai Programja
- Az intézmény éves pedagógiai, működési terve
- az egyéni fejlődés, fejlesztés dokumentuma a csoportnaplóban és a BGR. dokumentumban
- A gyermekcsoport nevelési tevékenységi programja, szokás- és szabályrendszer tervezése:
  - a tevékenységi rendszer havi és éves terve
  - az egyéni fejlődés, fejlesztés dokumentuma a csoportnaplóban
  - felvételi- mulasztási napló

17.2 A gyermekek fejlődésének nyomon követése

Vonatkozó hatályos jogszabály: 20/2012. EMMI rendelet

Az óvoda az óvodás gyermekek fejlődését folyamatosan nyomon követi, indokolt esetben kezdeményezi a szülőnél a szakszolgálat igénybe vételét. Az óvoda a gyermek értelmi,- beszéd,- hallás,- látás,- mozgás fejlődésének eredményét – szükség szerint, de legalább félévenként rögzíti. Rögzíteni kell a gyermek fejlődését szolgáló intézkedéseket, megállapításokat, javaslatokat.

A szülő kérésére az óvoda tájékoztatót készít a gyermek óvodai fejlődéséről, és javaslatot tesz a gyermek további fejlődéséhez szükséges intézkedésekre /fejlesztési javaslat/. A fejlesztési javaslat elkészítését a szülő az iskolába lépést Megelőző 3, illetve az iskola megkezdését követő hat hónapon belül kérheti. A Fejlesztési javaslatot az óvoda átadja a szülő részére.

17.3 A gyerekekre vonatkozó éves pedagógiai tervezés és értékelés rendszere

Az intézményünkben alkalmazott értékelési rendszer ráépül az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjában és a Helyi Nevelési Programunkban megfogalmazottakra. Nevelési céljaink megvalósítása során a gyermekek fejlődését folyamatosan mérjük, értékeljük.

A nagycsoportos gyermekek mérésénél a DIFER- módszer alkalmazása.

Tapasztalatainkat két helyen dokumentáljuk:

- A gyermekek egyéni dossziéjában
- Csoportnaplóban

A gyermekek egyéni dossziéja tartalmazza:

- A gyermek fejlődésének nyomon követését az egyes területeken 3-7 éves korig
- A gyermek ábrázolókézségének fejlődését, a mellékelt rajzokkal
- A gyermek anamnézisének
- Szakvéleményt /ha készült/

A szülő tájékoztatása gyermeke fejlődéséről egyéni fogadóóra, illetve szülői értekezlet keretében történik.

A gyermekek értékelésének módszerei

Feltáró módszerek:

Megfigyelés közvetlen módon Megfigyelés közvetett módon Vizsgálatok (interjú, teszt, beszélgetés, szociogram)

Feldolgozó módszerek:

- Megbeszélés
- Elemzés
- Tájékoztatás

A mérés fajtái korcsoportok szerint

* *Első korcsoport:* 3-4 éves korosztály (első nevelési évben):

Szociális, nem pedig célzott mérés, ennek lényege, hogy megfigyelésen alapul, beszoktatás tapasztalatai, szokásrendszer alakulása

*Második korcsoport: 4-5 éves korosztály (első és második nevelési évben):

- képességek mérése, figyelemvizsgálat

*Harmadik korcsoport: 5-6 éves korosztály:

- képességek mérése, figyelemvizsgálat, DIFER diszlexia-prevenációs teszt, logopédiai szűrés

* Kimenetkor DIFER gyors-teszt

Vizsgált területek

- Befogadási időszak
- Szokásrendszer alakulása
- Anyanyelv, kommunikáció
- Mozgásfejlettség
- Értelmi fejlettség
- Szociális, érzelmi, akarati fejlettség
- Rajzfejlődés

A méréseket a nevelési év elején és végén kell elvégezni. A nevelési év közben érkező gyermekeknél az első nevelési naptól számított egy hónapon belül. A mérési eredményeket, a gyermek teljesítményét az óvónők és a logopédus közösen értékelik, és szükség szerint ennek alapján alakítják ki, tervezik meg a fejlesztést, tanácsadás módozatait, rendszerességet, indokolt esetben további vizsgálatokat javasolnak a szülőknek.

A méréseket korcsoportonként kell szervezni, figyelembe véve, hogy a gyermek hány éve jár óvodába, vagy. Ha a gyermek nem járt óvodába, vagy nem három éves korától jár óvodába, akkor mindig az alacsonyabb, megfelelő korosztályhoz tartozó mérést kell elvégezni.

A mérések, fejlődési lapok kitöltése után azok tartalmát a szülővel ismertetjük, majd a szülő és az óvodapedagógusok aláírják

17.4 A pedagógiai munka ellenőrzése, értékelése

A pedagógiai gyakorlat segítése és fejlesztése érdekében ellenőrzést, értékelést végzünk a következők figyelembevételével:

- Dokumentumok ellenőrzése, elemzése
- A nevelőmunka feltételeinek ellenőrzése
- Pedagógiai gyakorlat ellenőrzése, elemzése, értékelése
- A helyi pedagógiai program megvalósulásának ellenőrzése
- A belső ellenőrzés rendszerét a Szervezeti és Működési Szabályzat rögzíti. Gyakorlati munkánk elemzése során fontos a pedagógiai önállóság tiszteletben tartása, a módszertani szabadság biztosítása, a pozitívumok megerősítése.

17.5 A helyi nevelési program ellenőrzése, értékelése

A programunk sikerességét a „A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén” címszó alatt megjelölt kritériumok jelentik.

Programunk ellenőrzése, értékelése:

- A bevezetés előtt a feltételrendszert a nevelőtestület és a Szülői munkaközösség vizsgálja.
- A bevezetést követő első nevelési évben az óvónők negyedévenként értékelik a csoportban végzett munkát, hospitálnak az óvónők, év végén átfogó értékelést végzünk:
- Megjelennek-e a nevelő-fejlesztő tartalmak, a program eredményei, a szülők visszajelzései, a program hatása a nevelőtestület munkájára.
- A csoportban dolgozó óvónők, a nevelőtestület, a Szülői munkaközösség vizsgálata a kimenet oldaláról.

18. Érvényességi nyilatkozat

A helyi pedagógiai program bevezetésének ideje: 2013. szeptember 1.

A helyi nevelési program módosításának lehetséges indokai:

- csoportbővítés - csökkentés – szervezeti átalakítás
- jogszabályi kötelezettség
- a nevelőtestület más program bevezetéséről dönt
- egyéb érdekegyeztető fórum módosítást javasol

Előírás a programmódosítás előterjesztésére:

- írásbeli előterjesztés az óvoda vezetőjének
- részletes szóbeli előterjesztés nevelőtestületi értekezleten

19. Az óvoda kötelez eszköz-és felszerelési jegyzéke

I. Helyiségek

II. Helyiségek bútorzata és egyéb berendezési tárgyai

III. Tisztálkodási és egyéb felszerelések

IV. A felnőttek munkavégzéséhez szükséges eszközök

A fent felsorolt területeken minden eszköz és felszerelés rendelkezésre áll.

V. Nevelőmunkát segítő játékok és egyéb eszközök

A játékok és egyéb eszközök a gyermekek életkorának és a csoportok létszámának megfelelő.

1. Játékok, játékeszközök

- különféle játékformák /mozgásos játékok, szerepjátékok,
- játszóudvaron a homokozó eszközei
- építő konstruáló játékok, csoportszobában a babaszoba, főzőkonyha
- szabályjátékok, dramatizálás és eszközei, társasjátékok, bábok, csoportszoba
- bábozás, barkácsolás/ eszközei
- építő-játékai/lego, fakocka, összeszerelési játékok, kártya, térdimenziós játékok, barkácsoláshoz, termékek, termények
- mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök
- udvaron a különböző egyensúlyérzék-szerek, tartásjavító sportszerek, mászóakák,
- Csoportszobában a bordásfalak, kombinált sportszerek, ugrósámolyok,
- tornapadok, kézi szerek/labdák, körkötél, ugrókötél, karika, szalagok, tornaszőnyegek, tiprókák,
- ének-zene, énekes játékok eszközei,
- zenei ritmuskészlet, zenei harangsor, dobok, zenei kazetták, cd, hangvilla
- az anyanyelv fejlesztésének, a kommunikáció képességek fejlesztésének eszközei

- képeskönyvek, leporellók, mesekönyvek diafilmek, mesekazetták, anyanyelvi fejlesztő készlet
- értelmi képességeket/érzékelés, észlelés, emlékezet figyelem, képzelet gondolkodás /és a kreativitást fejlesztő anyagok eszközök
- érzékelő-észlelő játékok,/ tapintás, hallás, szaglás, ízlelés/ memoria játékok,
- puzzle játékok Lego, Clix-i játék, képes lottó játék, fejlesztő munkafüzetek,
- feladatsorok,
- ábrázoló tevékenységet fejlesztő/rajzolás, festés, mintázás, építés/ eszközök
- rajzlap, festék, gyurma, építőkocka, kivágólap, olló, kréta, zsírkréta, origami
- modellgipsz, öntőformák, papír, agyag a természeti-emberi-tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök, anyagok növények világa, állatok világa, emberek világa,
- kártya, diaképek, diafilmek, mesekönyvek, ismeretterjesztő könyvek, Tappancs, Tudorka - óvodás újságok Minimatt készlet, Tér-forma készlet, Falu-város játék, Sík-mértani formák, termések, termények, foglalkoztató füzetek munka jellegű tevékenységek eszközei
- gyermekeknek udvari szerszámok/ásó, gereblye, lapát/söprű, gyermektalicska, a
- teremben napos kötény, takarítási eszközök, öntözőkanna, vödör

VI. Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének további speciális eszközei

Óvodánkban logopédus foglalkozik a beszédhibás, problémás gyermekekkel részére rendelkezésre áll: nagyméretű tükör, GMP- teszt

VII. Egészség- és munkavédelmi eszközök

Minden eszköz a közegészségügyi előírásnak megfelelő mennyiségű. A munka-

és védőruha juttatását az óvoda kollektív szerződése és az óvoda munkavédelmi szabályzata tartalmazza.

A tűzoltó készülékek száma és elhelyezése az érvényes tűzvédelmi szabályok szerinti

20. Legitimációs záradék

Nyilvánosságra hozatal: a pedagógiai program megtekinthető:

- az óvoda honlapján
- az óvodában az óvodavezető irodájában

Nevelőtestület elfogadásának időpontja: 2013. augusztus 13.

Jegyzőkönyv iktató száma: 221/2013

Szülői szervezet véleményezésének időpontja: 2013. augusztus 14.

Jegyzőkönyv iktató száma: 220/2013

Báriné Bán Adrienn.

Szülői szervezet képviselője

Intézményvezető jóváhagyta: 2013. augusztus 15.

Dittrich Kálmánné

Óvoda vezetője

p.h.

Hatálybalépés dátuma: 2013. szeptember 01.

Záradék: Fenntartóként a szabályzattal a 63/2013 (VIII.29)sz. Kt. határozat alapján

Egyetértek

Rábapatona, 2013. 08.29.

Jutasi Kálmán

polgármester